

AUTORITATEA NAȚIONALĂ SANITARĂ VETERINARĂ ȘI PENTRU SIGURANȚA ALIMENTELOR

SERVICIUL ANALIZĂ, IDENTIFICARE ȘI EVALUARE A RISCULUI

Nr. 210/14.09.2012

**AVIZAT
PREȘEDINTE - SECRETAR DE STAT**

Dr. Mihai ȚURCANU

**Propun a se aviza,
VICEPREȘEDINTE - SUBSECRETAR DE STAT**

Dr. Marian PINȚUR

Analiza privind gradul de risc pentru apariția pestei porcine clasice și a pestei porcine africane în România, în contextul epidemiologic internațional sub raportul celor două boli și al vecinătății cu țări terțe

Introducere

Pesta porcină clasică și pesta porcină africană reprezintă cele mai importante boli virale, extrem de contagioase, care afectează deopotrivă porcii domestici și pe cei sălbatici. Ambele boli sunt răspândite la nivel global.

Pesta porcină clasică și pesta porcină africană sunt boli infecțioase ce nu se transmit la om, dar induc pierderi economice de mari proporții datorită:

- acțiunilor de combatere și eradicare;
- restricțiilor impuse comerțului și exportului;
- impactului deosebit de puternic asupra fermierilor și a deținătorilor de porci ce trebuie uciși în caz de boală;
- intensificării supravegherii pentru recâștigarea statutului de țară liberă de pestă porcină clasică și africană.

București, Piața Presei Libere, nr. 1, sector 1, cod poștal 013701

tel: 0374.150.200, fax: 3124967, e-mail: office@ansvsa.ro

Situația epidemiologică a României sub raportul pestei porcine clasice (PPC) și a pestei porcine africane (PPA).

Pesta porcină africană nu a fost niciodată diagnosticată la porcii domestici sau sălbatici din România.

Ultimul focar de pestă porcină clasică diagnosticat în România a evoluat în județul Brăila, în luna octombrie 2007. Din anul 2007 și până în prezent, conform rezultatelor testelor de laborator efectuate în conformitate cu programele derulate, aprobate și cofinanțate de C.E., nu s-au mai confirmat cazuri de pestă porcină clasică.

În cadrul programelor de supraveghere și control al PPC derulate în România, s-a efectuat vaccinarea contra pestei porcine a tuturor porcilor domestici, indiferent de tipul exploatației și a mistreților. Începând cu luna decembrie 2006, porcii domestici din exploatațiile non profesionale au fost vaccinați cu vaccin convențional, în cadrul a 6 campanii de vaccinare în covor și vaccinărilor de completare.

Porcii domestici din exploatațiile comerciale industriale au fost vaccinați pe parcusul anului 2007, până în aprilie 2008 cu vaccin marker PPC. Vaccinarea antipestoasă porcină la porcii domestici a încetat din luna aprilie 2008, concomitent cu înăsprirea condițiilor de biosecuritate a exploatațiilor comerciale.

Vaccinarea porcilor mistreți din fondurile de vânatoare s-a continuat până în toamna anului 2011, sub forma unui „cordon tampon” de 10 km, de-a lungul frontierei de stat cu Republica Moldova și Ucraina.

Deși a îndeplinit toate criteriile O.I.E. pentru recunoașterea statutului de țară liberă de pestă porcină, România este încă listată în Partea a III-a a Deciziei Comisiei 2008/855/CE, toată țara aflându-se sub restricții pentru pesta porcină clasică.

Situația epidemiologică favorabilă sub raportul pestei porcine clasice a fost prezentată de România Comisiei Europene și Statelor Membre la reuniunea SCFCAH din 4 aprilie 2008. Cu acest prilej România a prezentat o propunere de aprobare a unui „Sistem canalizat” de ferme, abatoare și fabrici de procesare a cărnii de porc care să producă carne proaspătă de porc destinată pieței europene. Propunerea a fost acceptată, sistemul a fost verificat și evaluat în cadrul misiunii de inspecție FVO nr. 6046/2011.

Începând cu data de 10 ianuarie 2010, România a putut comercializa pe piața europeană carne proaspătă de porc obținută în unele unități aprobate pentru sistemul lohn iar începând cu ianuarie 2012, C.E. a publicat în Jurnalul Oficial Decizia nr. 40 „de modificare a Deciziei 2008/855/CE în ceea ce privește expedierea către alte state membre a anumitor tipuri de carne și produse din carne provenind de la exploatațiile situate în zonele enumerate în partea III din anexa la această decizie”. La Art. 8c, se menționează condițiile în care România poate

expedia către alte state membre ale U.E. carne proaspătă de porc, precum și preparate din carne și produse din carne.

Plan de perspectivă al A.N.S.V.S.A. privind pesta porcină clasică și pesta porcină africană:

- păstrarea indemnității teritoriale pentru pesta porcină clasică și pesta porcină africană prin implementarea unor planuri de biosecuritate viabile;
- derularea corespunzătoare a sistemului canalizat implementat, extinderea acestuia și includerea României în anexa a II-a a Deciziei 2008/855; aceasta ar permite și comerțul cu carne și produse din carne produse în România, deschizând perspective bune pentru producătorii români de a-și pune pe piața europeană produsele de calitate cu scopul comercializării acestora în spațiul comunitar ca urmare a modificării Deciziei 2008/855/CE;
- obținerea statutului de țară liberă de pestă porcină clasică fără vaccinare;
- derularea în continuare a programelor de supraveghere aprobate și cofinanțate de Comisia Europeană.

Situația epidemiologică mondială sub raportul pestei porcine clasice și a pestei porcine africane

Dintre țările europene în care pesta porcină a evoluat în ultimii cinci ani, enumerăm: Rusia, Croația, Lituania, Bulgaria, Serbia, Ungaria, ultimele trei țări fiind situate în imediata apropiere a României.

Inexistența informațiilor din sistemul informatic al Organizației Mondiale pentru Sănătatea Animală (O.I.E.) privind evoluția vreunui focar de pestă porcină clasică sau pestă porcină africană în Republica Moldova, constituie o mare necunoscută față de care România trebuie să implementeze măsuri eficiente.

În ceea ce privește pesta porcină africană, în ultimii șapte ani constatăm o modificare a dinamicii epizootice. Astfel, dacă această boală evolua în anii anteriori doar în țările asiatice și africane, în prezent, focare active sunt diagnosticate în țări europene precum Rusia, Italia (Sardinia unde evoluează endemic) și Ucraina.

Obiectivele analizei de risc pentru apariția pestei porcine clasice și a pestei porcine africane în contextul epidemiologic internațional sub raportul celor două boli și al vecinătății României cu țări terțe

Obiectivele principale în elaborarea acestei analize sunt:

- identificarea riscurilor la care se expune România în contextul epidemiologic mondial sub raportul celor două boli majore ale porcilor;
- stabilirea de măsuri necesare pentru păstrarea indemnității teritoriale sub raportul PPC și PPA ;

- identificarea de măsuri prin care România – în calitate de stat membru al U.E., să poată desfășura activități comerciale cu porci vii, produse și subproduse provenite de la acestea, atât pe piața comunitară cât și în țările terțe.

A. IDENTIFICAREA RISCULUI

1. ORIGINEA RISCULUI

În contextul Uniunii Europene, România reprezintă granița estică a acesteia, ceea ce implică un risc crescut pentru toate bolile majore ale animalelor și, firește, programe de supraveghere și control mult mai ample comparativ cu restul statelor membre situate în interiorul U.E.

Originea riscului în ceea ce privește introducerea virusului pestei porcine clasice și al pestei porcine africane în România, poate fi reprezentată de:

- evoluția bolii în țările terțe de la granița nordică, nord-estică, estică și sud-estică a României;
- statutul epidemiologic necunoscut al țărilor terțe din imediata vecinătate a României (conform informațiilor O.I.E.);
- porcii mistreți – izvorul natural de virus pestos porcine și circulația necontrolabilă a acestora;
- traficul ilegal de porcine;
- circulația persoanelor și a vehiculelor, îndeosebi la nivelul punctelor de trecere la frontieră;
- acțiunile de vânatoare;
- riscul prezentat de „micul trafic” privind introducerea în țară de carne proaspătă, congelată sau alte produse provenite de la porci.

În interiorul României, originea riscului pentru pesta porcine clasică și africană poate fi reprezentată de:

- nerespectarea condițiilor de biosecuritate în exploatațiile comerciale și în cele de tip A;
- condițiile minime de biosecuritate în gospodăriile populației;
- mișcarea necontrolată a porcinelor;
- contactul direct sau indirect al porcilor crescuți în gospodăriile populației cu mistreții;
- stoparea programelor de supraveghere a porcilor domestici și mistreților.

2. ITINERARIUL RISCULUI

- granița României cu țările terțe ale căror statut epidemiologic este necunoscut;

- culoarele de migrație ale porcilor mistreți;
- contactul direct sau indirect al mistreților cu porcii crescuți în gospodăriile populației, îndeosebi a acelora situate în apropierea pădurilor, terenurilor agricole, etc;
- acțiunile de vânătoare;
- circulația necontrolată a persoanelor, animalelor, produselor de origine animală, vehiculelor prin punctele de inspecție la frontieră („micul trafic”).

B. CARACTERIZAREA RISCULUI

Virusul PPC face parte din familia Flaviviridae, genul Pestivirus. În genul Pestivirus mai sunt încadrate 2 virusuri înrudite antigenic cu virusul PPC: virusul diareei virale bovine și virusul bolii de graniță. Unele tulpini sunt foarte virulente și determină boala cu evoluție acută și mortalitate mare, în timp ce tulpinile cu virulență moderată produc în general infecții subacute și cronice. Infecția prenatală este indusă de tulpinile slab virulente, care determină o boala cu evoluție ușoară sau inaparentă.

Virusul peștei porcine clasice nu are implicații în ceea ce privește siguranța alimentelor, neexistând date privind transmiterea acestui virus la om.

Pesta porcină clasică este provocată de un virus ARN cu anvelopă, care aparține genului Pestivirus din familia Flaviviridae. Acest virus este înrudit cu virusurile din genul Pestivirus care provoacă diareea virală a bovinelor (DVB) și pesta virală ovină (PVO). Această corelare are repercusiuni importante pentru diagnostic, deoarece se produc reacții încrucișate care pot duce la rezultate fals pozitive ale testelor de laborator.

Virusul peștei porcine clasice este relativ stabil în excrețiile umede ale porcilor infectați, în carcasele de porc, în carnea proaspătă de porc și în anumite produse din carne de porc. El este ușor inactivat de detergenți, solvenți grași și dezinfectanți uzuali.

Principala cale naturală de infecție este de tip oro-nazal, prin contact direct sau indirect cu porcii infestați sau prin administrarea de hrană contaminată cu virus. În zonele cu mare densitate de crescătorii de porci, virusul se propagă cu ușurință de la o exploatare la alta. Virusul se transmite, de asemenea, prin materialul seminal provenit de la vieri infectați.

Perioada de incubație este cuprinsă între 7 - 10 zile, dar în condiții reale este posibil ca simptomele clinice să nu apară într-o exploatare decât după 2 până la 4 săptămâni de la introducerea virusului, chiar mai mult, în cazul în care este vorba de porci de crescătorie adulți sau dacă tulpina virusului este atenuată.

Semnele clinice ale pestei porcine clasice sunt foarte variabile și pot fi confundate cu cele ale unui mare număr de boli. Gravitatea simptomelor depinde în special de vârsta animalului și de virulența virusului. În general, animalele tinere sunt mai grav afectate decât animalele mai în vârstă. La porcii mai în vârstă, evoluția infecției este adesea atenuată, chiar subclinică.

Se pot distinge forme acute, cronice și prenatale ale pestei porcine clasice.

O exploatație va fi considerată suspectă pe baza următoarelor constatări:

(a) manifestările clinice și lezionale constatate.

Principalele manifestări și leziuni ce trebuie luate în considerare sunt:

- febră însoțită de morbiditate și mortalitate crescută;
- febră însoțită de sindromul hemoragic;
- febră însoțită de simptome neurologice;
- febră de origine necunoscută, fără ameliorarea stării de sănătate în urma unui tratament cu antibiotice;
- avorturi și probleme de fertilitate crescute, în ultimele trei luni;
- întârzierea creșterii la animalele tinere (sub normal);
- peteșii sau echimoze, mai ales în ganglionii limfatici, rinichi, splină, vezică și laringe;
- infarct sau hematoame, mai ales în splină;
- ulceratii ale colonului în cazurile cronice, mai ales în apropierea joncțiunii ileo-cecale;

(b) indici epidemiologici:

- porci care au intrat în contact direct sau indirect cu o fermă de porci în care a fost confirmată pesta porcină clasică;
- exploatație care a livrat porci despre care s-a dovedit ulterior că sunt contaminați cu pesta porcină clasică;
- scroafe care au făcut obiectul unei inseminări artificiale cu material seminal provenit dintr-o sursă suspectă;
- porci care au avut contacte directe sau indirecte cu porci sălbatici dintr-o populație în care se declară pesta porcină clasică;
- porci ținuti în aer liber într-o zonă în care porcii sălbatici sunt contaminați cu pesta porcină clasică;
- porci care au fost hrăniți cu resturi menajere netratate termic;
- porci care au fost expuși riscului, datorită, de exemplu, intrării anumitor persoane în exploatație, vehicule, materiale, etc.

PPA este cauzată de un virus ADN ce aparține genului *Asfavirus* din familia *Asfaviridae*. Este unic, cu caractere de Iridoviridae și Poxviridae, se transmite prin căpușe și este mult mai rezistent și stabil în mediu decât virusul Pestei porcine clasice.

Tulpinile de virus au virulență diferită, deși nu au putut fi identificate serotipuri diferite. Virusul PPA este foarte stabil în excrețiile porcilor infectați, carcasele de porc, carnea proaspătă de porc și unele produse din carne de porc. Principala cale naturală de infecție a porcilor în Europa este cea oro-nazală, prin contact direct sau indirect cu porci infectați, sau prin hrănire cu furaje contaminate cu virus. Însă, în acele zone în care există vectori, transmiterea prin acești vectori poate juca un rol important în persistența și răspândirea bolii. Boala se poate răspândi de asemenea prin contact direct cu materiale contaminate și prin înțepătura insectelor ce vehiculează mecanic virusul PPA. Boala se poate transmite de asemenea prin materialul seminal al vierilor contaminați.

Perioada de incubație pe animale individuale, este între 5 și 15 zile, dar în condiții de teren, simptome clinice pot deveni evidente într-o fermă, la mai multe săptămâni după ce virusul a fost introdus, sau chiar mai mult, dacă sunt implicate tulpini moderat patogene de virus.

PPA evoluează sub forme clinice acute, subacute și cronice, aceste diferențe datorându-se mai ales virulenței diferite a tulpinii de virus infectante. La porcii care clinic se vindecă după infecție, excreția de virus persistă între 40 și 60 de zile, acești porci devenind purtători de virus.

Critérii ce trebuie luate în considerare la recunoașterea unei exploatații ca fiind suspectă de PPA

Suspiciunea de PPA într-o exploatație se realizează pe baza următoarelor constatări:

(a) manifestările clinice și lezionale

Principalele manifestări și leziuni ce trebuie luate în considerare sunt:

- febră cu morbiditate și mortalitate la porci de toate vârstele;
- febră cu sindrom hemoragic, peteșii și echimoze hemoragice, în special în ganglionii limfatici (limfonoduli), rinichi, splină (care este mărită și de culoare închisă mai ales în formele acute) și vezică urinară, ulceratii pe vezica biliară;

(b) constatări epidemiologice.

Principalele constatări epidemiologice ce trebuie luate în considerare sunt:

- existența unui contact direct sau indirect cu o exploatație de porci infectată;
- din exploatație au fost livrați porci ulterior dovedit a fi infectați cu virus al PPA;
- scroafele au fost inseminate cu material seminal provenind dintr-o sursă suspectă de PPA;
- existența unor contacte directe sau indirecte cu porci mistreți dintr-o populație deja infectată cu virus al PPA;

- sunt porci crescuți în exploatații în aer liber, într-o regiune cu porci mistreți deja infectați;
- s-au folosit în hrana porcilor deșeuri alimentare netratate termic pentru a putea distruge virusul;
- există posibilitatea expunerii consecutiv persoanelor sau mijloacelor de transport intrate în exploatație, venind dintr-o exploatație suspectă sau infectată cu virus al PPA;
- există vectori ce pot transmite boala.

În toate cazurile în care o exploatație suspectă de evoluție a pestei porcine clasice, a avut animale febrile, dar celelalte semne clinice, lezionale, manifestări epidemiologice și rezultate ale examenului de laborator nu au condus la confirmarea pestei porcine clasice sau la identificarea altor boli ce puteau produce îmbolnăvirea animalelor.

Diagnostic Diferențial

Față de PESTA PORCINĂ CLASICĂ:

Deosebirile clinice și lezionale sunt greu sesizabile dar ele există, fiind de remarcat:

- durata perioadei febrile, pe aproape toată durata bolii în PPC și de numai 12-14 zile în PPA;
- dispneea și tusea este sporadică în PPC și mult mai frecventă în PPA, afectând obișnuit mai mult de 30% din porci;
- sunt prezente secreții oculare și nazale sanguinolente, inexistente în PPC;
- moartea apare mai repede ca în PPC, posibil chiar în a doua zi de la debutul clinic ;
- avort frecvent, la 5-8 zile de la infecție sau 1-3 zile de la puseul febril, iar în PPC avorturile sunt sporadice;
- în formele cronice se pot constata artrite și necroze cutanate, inexistente în PPC;
- în PPA leziunile hemoragice sunt cu mult mai grave - hemotorax, hemopericard și hemoperitoneu, inexistente în PPC

Este foarte important ca aceste diferențe să fie sesizate de examinator, pentru a nu întârzia procesul de eradicare a PPA și a nu difuza boala în exterior

Față de SALMONELOZE:

- cu febră asemănătoare (40,5-41,7), dar în salmoneloză moartea porceilor febrili se produce mult mai repede, obișnuit în două zile;
- cu leziuni cutanate de tip congestiv-hiperemic, fără o demarcație clară între pielea afectată și cea neafectată cum există în PPA și PPC; testul la presiunea

cutanată este pozitiv (pielea afectată reia culoarea inițială imediat ce presiunea exercitată asupra ei dispare, apoi redevine congestiv-hiperemică);

- cazurile de salmoneloză sunt sporadice la porci mai mari de 4 luni.

Fată de PASTEURELOZE:

- sunt boli de stres ce afectează în principal sistemul respirator;

- au o evoluție clinică scurtă, de 5-10 zile (rareori 3-5 săptămâni);

- produce hidrotorax și hidropericard, dar nu și ascită cum întâlnim în PPA;

- multe animale evoluează spre vindecare, cu sechele sau cronicizare;

- leziunile cutanate sunt de tip congestiv-hiperemic, cu test de presiune cutanată pozitiv, ca în salmoneloză.

Fată de RUJET:

- afectează obișnuit porci cu greutatea mai mare de 55 kg, cu febră mare (41.1-42,8°C) și moarte în 12-48 ore;

- anorexie și inconstant icter cu sau fără hemoglobinurie;

- posibil și forme nervoase (meningite, tremor), inexistente în PPA;

- mortalitatea este redusă și cedează la terapia cu derivați de penicilină.

Fată de PURPURA TROMBOCITOPENICĂ:

- apare sporadic și animalele afectate nu sunt febrile.

Fată de INTOXICAȚII CU SUBSTANȚE CUMARINICE:

- curent întâlnite la aproximativ două săptămâni de la efectuarea deratizărilor;

- leziuni de diateză hemoragică pe animale nefebre;

- în toate cazurile examinate, nu găsim leziuni splenice.

Fată de INTOXICAȚII CRONICE CU BENZEN SAU SUBSTANȚE CU LANT BENZOIC:

- întâlnite la porci crescuți în apropierea rafinăriilor de petrol sau la cei furajați cu furaje proteice ce conțin reziduri;

- evoluează afebril iar leziunile de diateză hemoragică sunt limitate .

C. EVALUAREA RISCULUI

1. Aprecierea emisiei de risc

În ceea ce privește riscul extern, necontrolabil, emisia cea mai puternică de risc pentru pesta porcină clasică și pesta porcină africană o constituie granița de stat a României cu țările terțe prin:

- focarele active de boală (ex. Ucraina);

- statusul epidemiologic necunoscut;

- circulația necontrolabilă a porcilor mistreți;

- „micul trafic” privind introducerea în țară de carne proaspătă, congelată sau alte produse provenite de la suine;

- vecinătatea cu țări cu antecedente epidemiologice.

În ceea ce privește riscul intern, relativ controlabil, emisia de risc pentru pesta porcină clasică și africană o constituie:

- condițiile minime de biosecuritate din gospodăriile populației în care se cresc porci;
- contactul direct sau indirect al porcilor crescuți în gospodăriile populației cu mistreții;
- zonele cu densitate crescută a exploatațiilor de porci;
- exploatațiile comerciale fără condiții riguroase biosecuritate;
- stoparea programelor de supraveghere a porcilor domestici și mistreți.

Cea mai redusă emisie de risc intern o constituie zona în care a fost implementat „sistemul canalizat” datorită următoarelor avantaje:

- toate unitățile fac parte dintr-un lanț comercial ce aparține aceluiași operator economic;
- se supun unui program național amplu de supraveghere și control aprobat și cofinanțat de Comisia Europeană;
- conform rezultatelor examinărilor clinice, anatomopatologice și testelor de laborator, România este indemnă de pestă porcină clasică și pestă porcină africană;
- zona în care sunt situate unitățile în care s-a implementat „sistemul canalizat” este la granița cu state membre ale U.E., nu cu țări terțe.

Pentru reușita strategiei, toate obiectivele sistemului canalizat trebuie să funcționeze ca un tot unitar, ca o orchestră ce concertează sub bagheta unui (singur!) dirijor. O singură neconformitate ce ar exista într-un singur obiectiv, poate afecta întregul lanț.

2. Aprecirea expunerii la risc

Expunerea la risc este condiționată de:

- sistemele de creștere a porcilor domestici și biosecuritatea acestora;
- populațiile de mistreți, modul de gestionare a fondurilor de vânătoare și colaborarea serviciilor sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor teritoriale cu gestionarii fondurilor de vânătoare;
- unitățile de sacrificare a porcinelor;
- unitățile de manipulare a vânatului;
- unitățile de procesare a cărnii de porc.

Date privind efectivele de porcine domestice

Creșterea și exploatarea porcinelor în România se realizează în trei tipuri de exploatații:

a) comerciale industriale – în număr de 311 unde există un efectiv 1 734 191 porci;

- b) comerciale tip A – în număr de 158 unde există un efectiv 8 255 porci;
- c) noncomerciale (nonprofesionale) - în număr de 809 096 unde există un efectiv 2 765 912 porci.

Date privind efectivele de porcine sălbatice (mistreți)

Există 2154 de fonduri de vânătoare iar numărul total de mistreți este estimat la 63 916 animale, care trăiesc pe un areal de aproximativ 65 000 km² (suprafața României este 238.391 km²). Densitatea mistreților este relativ scăzută (< 1 animal/ km²) comparativ cu densitatea existentă în arealele din vestul Europei (> 2 animale/ km²);

Date privind unitățile de sacrificare porcine

În prezent în România funcționează un număr de 118 abatoare autorizate pentru sacrificarea de porcine și efectuarea de schimburi intracomunitare.

Numărul de porcine sacrificate anual este cuprins între 3 – 3,5 milioane.

Date privind unitățile de manipulare vânat sălbatic

În prezent în România funcționează un număr de 9 unități de manipulare vânat sălbatic, după cum urmează :

- SC CASALCO SA, număr de autorizare 8, jud. Covasna, Str. Jokai Mor 9-11, Sfântu Gheorghe;
- SC FACOS SA, număr de autorizare A13, jud. Suceava, Scheia, loc. Suceava;
- SC ELK FARM, număr de autorizare 40, jud. Harghita, loc. Odorheiu Secuiesc;
- SC TORO IMPEX, număr de autorizare 27, jud. Covasna, loc. Lemnia ;
- SC EUROPIG SA, număr de autorizare 81, jud. Brasov, loc. Sercaia;
- SC CICALEX S.A, număr de autorizare 60, jud. Teleorman, Str. Abatorului, Alexandria;
- SC SURAKI SRL, număr de autorizare 205, jud. Giurgiu, loc. Rasuceni;
- SC AURORA COM SRL, număr de autorizare 340, jud. Vrancea, str. Libertatii 38, loc. Odobesti.
- N 2001 COMIMPEX, număr de autorizare 425, jud. Buzău, loc. Cochirleanca.

De asemenea la nivelul României funcționează un număr de 55 de centre de colectare vânat sălbatic, la nivelul acestora fiind colectați aproximativ 4000 de mistreți.

Date privind unitățile de procesare

În prezent în România funcționează un număr de 225 unități de fabricație produse din carne de porc. Dintre acestea:

- 14 unități sunt aprobate pentru efectuarea de schimburi intracomunitare cu carne de porc, carne tocată, carne preparată și produse din carne sau care

conțin carne de porc în conformitate cu prevederile art. 8a al Deciziei 2008/855/CEE;

- 1 unitate este aprobată pentru efectuarea de schimburi intracomunitare cu carne de porc, carne tocată, carne preparată și produse din carne sau care conțin carne de porc în conformitate cu prevederile art. 8c al Deciziei 2008/855/CEE.

D. MANAGEMENTUL RISCULUI

Gestionarea riscului în acest context epidemiologic poate fi realizată, în principal, prin administrarea factorilor de risc și supravegherea factorilor de risc.

1. ADMINISTRAREA FACTORILOR DE RISC

Se poate realiza prin: achiziționarea poricilor numai din țări/zonă/exploatații care derulează programe de supraveghere a bolilor majore ale porcilor, cu statut liber de boli infectocontagioase; controlul modului în care se desfășoară „micul trafic” și interdicția de a introduce în țară carne proaspătă, congelată sau alte produse și suproduse provenite de la porci; creșterea porcilor în gospodării ale populații care dețin condiții minime de biosecuritate; gestionarea corectă a fondurilor de vânatoare; colaborarea permanentă între asociațiile de vânatoare și serviciile sanitare veterinare; implementarea în totalitate a măsurilor de biosecuritate, în exploatațiile comerciale profesionale, respectiv:

- Existența afișelor de atenționare și interdicție - biosecuritate postate la intrarea în unitate;
- Existența și respectarea de către tot personalul a procedurilor de biosecuritate privind intrarea/ieșirea personalului;
- Desemnarea unui responsabil care să verifice zilnic, modul cum se respectă condițiile de biosecuritate;
- Existența documentelor doveditoare pentru toate acțiunile de decontaminare efectuate în ferma (dezinfecții echipamente introduse în zona de producție, dezinfecții adaposturi, etc.)
- Respectarea de către vizitatori a procedurilor de biosecuritate prevăzute;
- Confirmarea (prin adeverințe de la medicul veterinar de liberă practică înputernicit pentru supravegherea localității respective) că personalul angajat nu deține porci în gospodăria proprie;
- Accesul limitat al vizitatorilor și chestionarea acestora privind vizitele efectuate în alte ferme;
- Registrele privind protocolul pentru vizitatori sunt tinute la zi și completate conform procedurii;
- Toate portile, usile, barierele, de la intrare în unitate se mențin permanent închise;

- Toate gardurile asigura etanșeitatea față de elementele din exteriorul exploatației;
- Nu există animale străine în incinta unității (zona administrativă și zona de producție);
- Toate suprafețele sunt eliberate de deseuri menajere, de construcție și de alte materiale;
- Există europubele etichetate de colectare a deșeurilor în zona exterioară (administrativă) a unității;
- Aleile și căile de acces bine delimitate și întreținute;
- Dezinfecțiile rutiere sunt funcționale – soluția schimbată ori de câte ori există riscul inexistenței concentrației recomandate de producător, nivel minim 15 cm;
- Dezinfecțiile pietonale de la intrare în unitate - funcționale, soluție suficientă, întreținute periodic;
- Existența altor facilități prevăzute pentru decontaminarea înainte de intrare (vermorele, atomizoare);
- Partea “murdară” a filtrului: dotare corespunzătoare, dulapuri etichetate, delimitare zone, suprafețe spălate, dezinfectate, pereții vărușiți, echipamentul de exterior prezent;
- Zona de efectuare a dusului obligatoriu: dotare corespunzătoare, săpun lichid, baterii funcționale, apa caldă, apa rece, suprafețe curate - eliberate de mușgai, detartrate;
- Zona de spălare a echipamentelor - curată, în ordine, utilată corespunzător;
- Vestiarele secundare dotate, întreținute și utilizate corespunzător (blocarea tunelului și separarea cu bancă a zonelor din interiorul vestiarului) - la fermele în cauză;
- Se respectă toate procedurile privind trecerea prin filtrul vestiar de către întregul personal;
- Se respectă procedurile privind folosirea filtrelor-vestiar uscate (la fermele în cauză);
- Zona de recepție a obiectelor personale permise dotată cu facilități de decontaminare (ex. mini-vermorel cu alcool);
- Sala de mese: dotare, întreținere corespunzătoare, suprafețe igienizate zilnic, angajații respectă interdicția de a nu introduce în incinta exploatației și de a nu consuma carne de porc sau produse din carne de porc preparate în gospodăriile proprii ;
- Dezinfecțiile pietonale de la intrarea în vestiar (stații spălare) funcționale, întreținute;
- Dezinfecții pietonale la intrarea în fiecare adăpost;
- Spațiile de păstrare a încălțămintei curate;

- Aleile și caile de acces spre adaposturi bine delimitate și întreținute, igienizate periodic;
- Vegetația existentă - arbori, arbuști, iarba - întreținute corespunzător;
- Există protecție împotriva insectelor sau un plan (procedură) de dezinsecție;
- Substanțele și capcanele raticide existente în teren conform planului afișat;
- Respectarea întocmai a procedurilor de management al mortalităților și de gestionare și incinerare a cadavrelor;
- Rampa (spațiul) de spălare și dezinsecție mijloace transport cadavre este conformă și funcțională;
- Rampa (spațiul) de spălare și dezinsecție mijloace transport animale vii în ferma este conformă și funcțională;
- Mijloacele de transport cadavre și animale – sunt dezinfectate, conforme (programului de biosecuritate) și funcționale;
- Respectarea procedurilor privind recepționarea materialelor în interiorul unității;
- Existența facilităților de decontaminare la intrarea în zona de producție – vermorele sau atomizoare funcționale;
- Menținerea adăposturilor în condiții igienice;
- Respectarea condițiilor de microclimat și a tehnologiei adecvate categoriei de creștere a porcilor;
- Lotizarea omogenă a animalelor în îngrășătorii;
- Animalele bolnave se tratează (izolează) în boxele de izolare;
- Tratatamentul (evidente) corespunzător aplicat tuturor animalelor bolnave;
- Există echipamente adecvate și în număr corespunzător pentru efectuarea operațiunilor de spălare hidromecanică și dezinsecție în zona de producție;
- Efectuarea corectă a operațiunilor de spălare hidromecanică și decontaminare a suprafețelor;
- Se respectă principiul totul plin/total gol pe adapost sau subunitate de adapost;
- Toate documentele, registrele și evidențele sanitare veterinare verificate și ținute la zi ;
- Există documente care atestă proveniența porcilor din exploatarea: ***certificat sanitar veterinar***;
- Există documente care atestă proveniența porcilor din exploatarea: ***formular de mișcare suine vii***;
- Porcii din exploatarea sunt identificați: ***cod identificare exploatarea de origine***;
- Există documente care atestă livrarea porcilor către alte exploatarea/ abator: ***certificat sanitar veterinar***;

- Exista documete care atesta livrarea porcilor catre alte exploatatii/ abator: **formular de miscare suine vii**;
- Exista documete care atesta livrarea porcilor catre abator: **document lant alimentar**;
- Porcinele livrate catre alte exploatatii/ abator sunt identificate: **cod identificare ferma crestere/ingrasare**;
- Miscarile de efective a porcinelor sunt inscrise in Registrul de Exploatare al unitatii;
- Exista documente care atesta provenienta furajelor: **declaratia de conformitate**;
- Exista documente care atesta provenienta furajelor: **buletin de analiza**.
- Exploatarea dispune de un registru in care sa fie inregistrate toate datele privind analiza de risc in zona de 10 Km in jurul acesteia si ultimele rezultate obtinute prin supravegherea activa.

Pentru ca actiunile de vanatoare sa nu constituie riscuri, este recomandabil existenta de protocoale de colaborare intre serviciile vetrinare si asociatiile vanatoreshti/inspectoratele judetene cinegetice; programul vanatorilor trebuie sa fie transmis D.S.V.S.A. judetene iar medici veterinari, desemnati de autoritatea veterinara competenta teritorial, trebuie sa participe la actiunile de vanatoare, sa examineze vanatul si sa instituie restrictii imediate in caz de suspiciune a pestei porcine sau pestă porcina africana la mistreți; periodic, specialisti din mediul cinegetic sa transmita serviciilor vetrinare, fișe de observatie a mistreților care sa redea numarul, structura pe varste, starea clinica a acestora.

2. SUPRAVEGHEREA FACTORILOR DE RISC

Se poate realiza prin **intensificarea actiunilor de supraveghere clinica, serologica si virusologica a porcilor din exploatarea comerciale si noncomerciale, indeosebi a celor situate la granița cu țările terțe și în imediata vecinatate a țărilor cu antecedente epidemiologice.**

Prelevarea probelor pentru supravegherea pestei porcine clasice și examinarea acestora prin teste de laborator trebuie să respecte întocmai prevederile Deciziei 2002/106/CE „de aprobare a unui manual de diagnosticare a pestei porcine clasice stabilește proceduri de diagnosticare, metode de prelevare de probe și criteriile de evaluare a testelor de laborator pentru confirmarea pestei porcine clasice” care identifică cele mai adecvate proceduri de prelevare de probe și criteriile de evaluare a rezultatelor testelor de laborator pentru un diagnostic corect al acestei boli în diferite situații. Aceste proceduri și criterii trebuie să fie utilizate în cadrul inspecțiilor periodice efectuate de către autoritatea veterinara competenta în exploatarea cu porci.

Supravegherea animalelor se recomandă a se realiza diferențiat, conform unor strategii stabilite în funcție de:

- a) tipul exploatației - exploatații comerciale autorizate, exploatații comerciale de tip A, exploatații noncomerciale/nonprofesionale/gospodării ale populației;
- b) implementarea sistemului canalizat;
- c) situarea exploatațiilor noncomerciale/nonprofesionale/gospodării ale populației în zona de protecție cu o rază de 3 km, în jurul exploatațiilor comerciale;
- d) situarea exploatațiilor noncomerciale/nonprofesionale/gospodării ale populației în zona de protecție și supraveghere cu o rază de 4-10 km, în jurul exploatațiilor comerciale incluse în sistemul canalizat;
- e) situarea exploatațiilor noncomerciale/nonprofesionale/gospodării ale populației în zona de protecție cu o rază de 1 km, în jurul târgurilor;
- f) situarea exploatațiilor noncomerciale/nonprofesionale/gospodării ale populației pe un cordon de 3 km, de-a lungul graniței terestre a României cu Ucraina și Serbia și în jurul punctelor de trecere a frontierei;
- g) situația unui risc epidemiologic în relație cu țări sau zone vecine;
- h) statusul de sănătate al populațiilor de porci mistreți comunicat serviciilor sanitare veterinare competente teritorial de către gestionarii fondurilor de vânatoare;
- i) statusul imun postvaccinal al populațiilor de mistreți.

Deosebit de important este ca toate probele provenite de la cazurile suspecte de pestă porcină clasică, cu rezultat negativ pentru această boală, să fie testate obligatoriu și pentru pesta porcină africană.

E. COMUNICAREA RISCULUI

Oriunde este identificat, riscul PPC sau PPA trebuie comunicat urgent instituțiilor care au competența de a preveni, elimina, diminua sau gestiona corect conform legislației specifice europene, a planurilor de contingență, a muncilelor operaționale și a altor măsuri specifice stabilite de Grupul Național de Experti, atunci când situația epidemiologică internă sau internațională o impune.

Comunicarea riscului se realizează etapizat, în funcție de țara/regiunea/zona/locația unde se identifică. Atunci când riscul este identificat într-un stat membru al U.E. sau într-o țară terță și este notificat urgent de către Comisia Europeană sau de către Organizația Mondială pentru Sănătatea Animală (O.I.E.), Autoritatea Națională Sanitară Vetrinară și pentru Siguranța Alimentelor comunică urgent direcțiilor sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor județene și a

municipiului București (D.S.V.S.A.) și monitorizează toate măsurile ce se impun pentru păstrarea indemnității teritoriale.

Când autoritatea veterinară competentă teritorial identifică pe teritoriul său sau în zonele învecinate existența vreunui risc, aceasta comunică urgent A.N.S.V.S.A. pentru gestionarea corectă a riscului.

În gestionarea riscurilor determinate de pesta porcină clasică și pesta porcină africană, comunicarea între A.N.S.V.S.A., Comisia Europeană și O.M.S.A.(O.I.E.) trebuie să fie permanentă.

Comunicarea interprofesională este deosebit de importantă în managementul riscului PPC și PPA. Astfel, comunicarea la nivel central a A.N.S.V.S.A. cu Ministerul Mediului și Pădurilor, Asociația Generală a Vânătorilor și Pescarilor din România, Romsilva, Patronatele și Asociațiile crescătorilor de porci din România, Asociația Română a Cărnii, constituie una din cele mai importante măsuri de diminuarea riscurilor privind PPC și PPA.

De asemenea, comunicarea la nivel județean/local a D.S.V.S.A. cu medicii veterinari de liberă practică, operatorii economici și procesatorii din domeniu, fermierii, deținătorii de porcine, gestionarii fondurilor de vânătoare, este esențială pentru gestionarea factorilor de risc.

De la identificarea riscului, indiferent că acesta este intern sau extern și până la evaluarea și gestionarea acestuia, trebuie să existe o bună relația cu mass media, singura modalitate prin care informațiile trebuie să ajungă la populație, astfel încât să nu creeze panică dar să ofere certitudinea efectuării unei supravegheri competente și a implementării de măsuri eficiente.

ȘEF SERVICIU

Dr. Florica DURLEA